

14-06-2012

Sagsnr.
2011-149856

Dokumentnr.
2012-462650

Sagsbehandler
Nanna Bugge

**Rapport fra Nordisk Hovedstadskonference i Torshavn 22-25.
maj 2012**

Generelt om Nordisk Hovedstadssamarbejde

Hvert andet år holder de nordiske hovedstæder på skift fælles kulturkonference. Værtskabet går på skift mellem hovedstæderne. I 2012 blev konferencen afholdt i Torshavn den 24. maj – 27. maj 2011.

Kultur- og Fritidsudvalget har taget aktivt del i det nordiske hovedstadssamarbejde i mere end 20 år. Formålet er videns- og erfaringsudveksling mellem både politiske og administrative repræsentanter. Deltagerkredsen er København, Stockholm, Oslo, Helsingfors, Torshavn, Reykjavik og Mariehamn.

Fra Kultur- og Fritidsudvalget deltog:

Pia Allerslev, Leslie Arentoft, Muhammad Aslam, Taner Yilmaz, Bjarne Fey, Neil Stenbæk Bloem, Susanne Møller og Birthe Skaarup

Fra Kultur- og Fritidsforvaltningen deltog: Carsten Haurum, Merete Evers Dewilde og Nanna Bugge.

Programmet for Nordisk hovedstadssamarbejde 2012 havde fem overordnede temaer på dagsordenen. Hovedstæderne og kultur 2012,

**Sekretariat &
Kommunikation**

Rådhuset
1599 København V
1599 København V

Telefon
3366 2348

E-mail
nbugge@kff.kk.dk

EAN nummer
5798009780560

www.kk.dk

Nordisk kulturfestival i forbindelse med Nordisk Råds sessioner, Statistiksamarbejde mellem de nordiske hovedstæder, Etablering af nye kreative ungdoms- og kunstmiljøer samt Kultur og byudvikling. Derudover deltog delegationen i to ekskursioner.

Der deltog ca. 50 politikere og embedsmænd fra de seks deltagende hovedstæder.

TIRSDAG DEN 22. MAJ

Programmet startede tirsdag aften med en velkomst på Thorshavn Rådhus og en rundvisning i den gamle bydel *á Reyni, Tinganes* m.m.

Jógvan Arge tar emot i Tórshavns ráðhus

ONSDAG DEN 23. MAJ

Dagen begyndte kl. 8.45 med musikindlæg med elever fra Tórshavnar Musikkuskúli i foyeren i Norden Hus.

Temadrøftelse 1: Hovedstæderne og kultur 2012

Jógvan Arge, byrådsmedlem og formand i kulturudvalget introducerede Tórshavns kulturpolitik, resultater og visioner.

I **Thorshavn** satses på børn og unge og især er musikundervisningen – både den rytmiske og den klassiske højt prioriteret. Film for børn og unge er ligeledes højt prioriteret, f.eks. via unges egenproduktion i filmværkstedet Klipfisk. På idrætsområdet satses på nye anlæg og en

svømmehal med en 50 meter bane. Der er desuden diskussioner om anlæggelse af en golfbane.

De øvrige hovedstæder præsenterede derefter de væsentligste kulturpolitiske og demografiske udfordringer de enkelte byer står over for. I både København, Oslo, Helsingfors og Stockholm vokser befolkningen med markant større hastighed end tidligere, hvilket øger behovet for kultur- og idrætsinvesteringer. I både Thorshavn og Reykjavík daler antallet af indbyggere og især Thorshavn har en massiv udflytning af unge til specielt Danmark på grund af uddannelse.

Fra Reykjavík talte Einar Örn Benediktsson (formand for kulturudvalget), fra København Pia Allerslev (kultur- og fritidsborgmester), fra Oslo Hallstein Bjercke (byråd for kultur og næring), fra Stockholm Madeleine Sjöstedt, (kultur- og fastighetsborgarråd), fra Mariehamn Tom Eckerman (kulturchef) og fra Helsingfors Anni Sinnemäki (ordf. f. kultur- och bibliotekskomiteen).

I **Reykjavík** arbejdes der stadig med konsekvenserne af den omvæltning efter det økonomiske sammenbrud. Reykjavík havde især fokus på ønsket om at omprioritere budgettet til fordel for flere midler til kulturprojekter, der ikke er bundet til institutionsdrift. Disse frie midler udgør i øjeblikket kun ca. 2 % af det samlede kulturbudget. Derudover var der især fokus på udvikling af festivaler og hvordan det nye musikhus Harpa skal bruges og driftsfinansieres fremover.

I **København** er der fokus på de ca. 1.000 nye indbyggere om måneden, at der er vedtaget en ny kultur- og fritidspolitik, at der er indgået en regional kulturaftale mellem 26 kommuner, at der arbejdes med Københavnerfortællingen og byen i et vækstperspektiv, på events/sportslige mega-begivenheder, styrkelse af frivilligheden, på unge og kultur (f.eks. det nye dansekapel og Bavnehøj) samt på den nye Multiarena, der vil stå klar i København i 2015.

I **Oslo** er der fokus på, at byen er Europas hurtigst voksende hovedstad, og der er mange nye kulturbyggerier på vej. Greenhouse for Kultur i downtown Oslo er åbnet med bl.a. musikoverums-faciliteter og et nationalt pop- og folkemusikcenter. Planerne for det nye Munch-museum ved siden af Operaen er nu skrinlagt og Oslo diskuterer i øjeblikket en ny løsning. Der er nyt hovedbibliotek og en ny skulpturpark på vej. Der er desuden opmærksomhed på at udvikle samarbejdet mellem kultur og industri.

I **Stockholm** er der ligeledes opmærksomhed på at der kommer 1.000 nye indbyggere om måneden. Der er fokus på digitalisering, hvilket er ved at blive udmøntet i en kulturel Vision 2030, hvor især de digitale muligheder – og på kulturområdet - er centrale. Det kulturelle forbrug blandt unge er et prioriteret område og der arbejdes med forskellighed

og hvordan det offentlige bedst supplerer den kommercielle kultur.

I oplægget fra **Mariehamn** var der – i mangel på en politisk status - primært fokuseret på den lokale kultur.

I **Helsingfors** er der fokus på en arkitektkonkurrence om et nyt hovedbibliotek. Arkitektforslagene er nu udstillet i Västra Hamnen i Stadin og der arbejdes på at indvie det nye bibliotek i det finske jubilæumsår 2017. Den ny musikbygning er blevet åbnet og fuldt operationel i løbet af 2012, hvor Helsingfors er Design Capital.

Temadrøftelse 2: Drøftelse om Nordisk kulturfestival i forbindelse med Nordisk Råds sessioner.

Pia Allerslev præsenterede konceptet for den Nordiske Kulturfestival ”TING” og videregav erfaringer fra festivalen i København i november 2011. Københavns Kommune og Nordisk Ministerråd havde i samarbejde udviklet et idéoplæg til en årligt tilbagevendende kulturfestival.

Nordisk Kulturfestival i København i 2011 fik titlen ”TING” og fandt sted 28. oktober – 6. november 2011. Festivalen faldt tidsmæssigt sammen med Nordisk Råds session i København samt 50 året for uddelingen af Nordisk Råds Litteraturpris. Temaerne for TING 2011 i København var: scenekunst, musik, litteratur, film og ny nordisk madkultur.

Kultur- og Fritidsudvalget bevilligede 0,4 mio. kr. i tilskud til gennemførelse af festivalen i København i 2011 mens Nordisk Ministerråd bevilgede 1,2 mio. kr. Golden Days fungerede som festivalsekretariatet med ansvar for planlægning af festivalens program.

Festivalkonceptet er i mindre skala afprøvet i forbindelse med Nordiske Kulturdage, som med støtte fra Nordisk Råd og Nordisk Kulturfond fandt sted i Stockholm i 2009 og i Reykjavik i efteråret 2010.

Det blev drøftet om TING kan og skal blive en årligt tilbagevendende begivenhed, som turnerer mellem de nordiske hovedstæder. Der var bred enighed om at formålet var relevant. Tidspunktet – sammenfaldet med Nordisk Råds session og uddelingen af Nordisk Råds litteraturpris i uge 44 – blev ligeledes drøftet, da nogle af hovedstæderne hellere så et tidligere tidspunkt på året. Interessen fra hovedstæderne forudsætter, at Nordisk Råd ønsker at gå ind og støtte festivalen substantielt, da alle byer har mange andre festivaler, der også vægtes højt.

Temadrøftelse 3: Statistiksamarbejde mellem de nordiske hovedstæder var endnu en temadiskussion.

Mats Sylwan, der er ansat i Stockholms Kulturförvaltning indledte med et oplæg og argumenterede for et forslag til at samarbejde om en årlig sammenlignelig oversigt over kultur-förvaltningernes egen virksomhed samt kulturinstitutionernes virksomhed (bymuseum, folkebibliotek, kulturhuse etc.) i de respektive hovedstæder.

Der var enighed om at igangsætte et sådant samarbejde og alle byer lovede at vende tilbage med kontaktpersoner.

Ekskursion/sejltur til øen Nólsoy med det kommunalt ejede sejlskib Westward Ho til Nólsoy, en ø/bygd i Tórshavn kommune med 228 indbyggere.

På programmet var bl.a. Leif Sørensen, Færøernes førende køkkenchef på den anerkendte gourmetrestaurant KOKS, der havde lavet smagsprøver på traditionel og ny færøsk mad. Leif Sørensen har stor interesse for færøske råvarer, og hans arbejde er præget af det nordiske køkken.

Færøske specialiteter på øen Nólsoy

19.30: Officiel middag.

TORSDAG DEN 24. MAJ

Dagen begyndte kl. 8.45 med musikindlæg med elever fra Tórshavnar Musikkuskúli i foyeren i Norden Hus.

Temadrøftelse 4: Etablering af nye kreative ungdoms- og kunstmiljøer.

Birgir Kruse, der er filmanmelder, blogger, redaktør i Thorshavn indledte med et oplæg om dels filmværkstedet Klippfisk og dels musikmiljøet Loftið i Tórshavns gamle margarinefabrik. Birgir viste to eksempler på produktioner, der giver det lokale en international grobund.

Udviklingen af alternative ungdomsmiljøer blev drøftet.

Temadrøftelse 5: Kultur og Byudvikling

Ósbjörn Jacobsen, der er arkitekt og associeret partner hos Henning Larsen talte over emnet *arkitektur, kultur og byplanlægning i hovedstaden*. Ósbjörn Jacobsen har siden projektstart i 2004 fungeret som design- og konceptansvarlig og været en af hovedkræfterne bag designet af Harpa – Reykjavík Koncert- og Konferencecenter og dennes tilhørende masterplan Reykjavík Havn.

Ósbjörn Jacobsen i Nordens Hus

Ósbjörn Jacobsen havde industribyens forvandling til oplevelsesby som centralt tema og fokuserede på bæredygtig arkitektur og inddragelse af den eksisterende bygningsmasse som en medspiller i den fremtidige planlægning og udvikling, i stedet for en hindring.

Ósbjörn Jacobsen talte videre om urbaniseringens betydning for byernes kolossale transformation i disse år, en ændring der selvfølgelig skyldes mange forhold – den globale tendens til massiv tilflytning til de større byer, men også ændring af livsmønstre. De gamle havneområder er under afvikling og omformning, de ældre

industri kvarterer og bygninger, der førhen lå i udkanten af byen, er med udviklingen og ekspansion af bykernerne

Ósbjörn Jacobsen gav eksempler på spændende transformationer:

1. Öström fabrik ved Skalatrøð i det centrale Torshavn, en meget karakterfuld stenbygning, der blev bygget i 1887 til udvinding af olie og tran - nu forvandlet til galleri, grafisk værksted, et progressivt musik studie og et reklame- og eventbureau.
2. Og i en helt anden skala - Carlsberg kvarteret i København, hvor det 330.000 kvm store område forvandles fra lukket industri kvarter til åben oplevelsesby.

Nutidens byer bliver oplevelsesbyer, hvor tidligere tiders mødesteder som forsamlingshuse og kirker erstattes af fortovscafeer, skøjtebaner, klatrevægge og udendørs kulturarrangementet.

De fleste byer satser på etablering af større nye kulturprojekter - koncerthuse, teatre, udstillingsfaciliteter, havnebade, biblioteker - og et væld af forskellige festivaler og arrangementer. Kultursatsninger, der har til formål at sætte byerne på landkortet. Kendte eksempler herpå er:

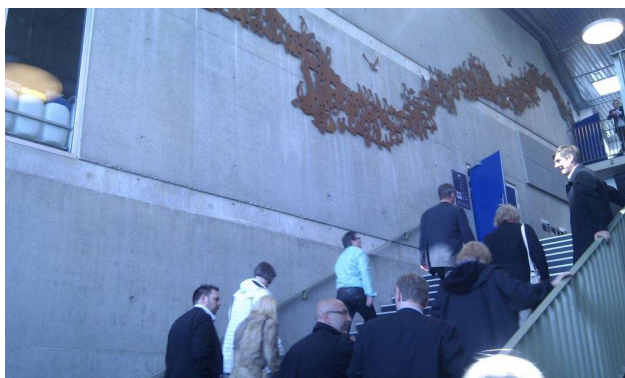
1. The Northern Quarter i Manchester - et gammelt industri kvarter der gennem de sidste 20 år er forvandlet til et af de populære kvarterer i England, primært ved at "indtage" bydelen på dens præmisser og bygge videre på denne.
2. Guggenheim museet i Bilbao. Et af de kendteste eksempler, hvor man i princippet med en enkelt kulturudbygning fik sat en ellers forholdsvis anonym provinsby på verdenskortet og hvor dette éne projekt bliver en dynamo for en udvikling.

Pessimistiske røster kalder denne forvandling og strategi af højt profilerede events for Disney'ficering. En del teoretikere har således karakteriseret nutidens moderne by som en temapark, hvor de traditionelle offentlige byrum er fortrængte og hvor demokratiet på en måde er sat ud af kraft. Ósbjörn Jacobsen mente ikke, at de nordiske hovedstæder var der, men at det var en relevant diskussion. For at undgå Disneylandproblematikken, er det væsentligt at få implementeret kulturarven i strategierne.

Oplægget affødte en meget meget livlig debat på mødet.

Frokost i Nordens Hus

Eskursion til ”Skúlin á Argjahamri” og indføring i Thorshavns aktive brug af kunst som en integreret del af nybyggeri.

Udsmykning i den nye skole ”Skúlin á Argjahamri”

Udsigt fra skolen ”Skúlin á Argjahamri”

19.30 : Gallamiddag i Müllers Pakkhús, hvor borgmester Heðin Mortensen var vært.

Borgmester Heðin Mortensen velkomst ved gallamiddag i Müllers Pakkhús

Faktuel information

Næste Nordiske Kulturkonference afholdes i København i 2014.

Regnskab:

Flybilletter	43.365
Hotel	35.434
Transport	6.981
Bespisning/drikkevarer	11.171
Gaver	670
I alt	97.621